Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII — Reus, Diumenge 29 de Agost de 1897 — Núm. 3.354

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas.
n provincias trimestre. . . . . » 3'50
Extranger y Ultramar . . . . » 7
Anúncis, á preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Farmacia Serra La que paga més contribució de la provincia
ÚNICA FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT
Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS
Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, exquefe de clínica y ab titol de las universitats de Berlin y Wurzbourg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.
Reb en CONSULTA á Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 á 12 y de 4 á 5. Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.
Los demés dias á Barcelona, Claris, 44, cantonada á la Gran Via, de 11 á una y de 4 á 5.

CREMA LÁCTEA ROMEU
Reproductora de la llet
aprobada per la M. Iltre. Academia Médich Farmacéutica de Barcelona.
Eficasment recomenada pera aumentar la llet á las Mares de familia, á quants sos s' hagi retirat per disgust, fluixetat, etc. Ab son ús, tota mare pot criar á sos fills durant lo temps de la láctancia.
Dipósit: Farmacia del A. SERRA, Arrabal de Sta. Anna, 80
REUS

SECCIÓ DOCTRINAL

Cultura catalana

La vila de Sitges, avans casi ignorada de tothom, va cobrant esplendor de dia en dia, y en l' historia del art modern, omplirá un de sos mes hermosos fulls, lo seu nom será 'l tema preferent de casi tot sos capítols, al menos dels mes interessants.

Primer, ya fa anys, la celebració d' una exposició de cuadros modernistas, després la erecció del ya célebre *Cau-Ferrat*, mes tart lo famós certamen literari modernista, y fa poch la representació de dramas y pessas musicals informats segons los mes moderns procediments de las novas escolas, en Maeterlink y en Franck donant la má en lo sagrat amor al art.

Lo dia 24 dels corrents, celebrá la ya famosa vila sa Festa Major, y havía de coronar sa festa local rendint tribut á un dels mes grans representants del art pictórich, al célebre *Greco*, lo verdader precursor de nostres moderns artistas que han prés per sa Meca la blanca vila de Sitges.

Sitjes aixeca un monument al *Greco*, ha posat ya sa primera pedra, y per la próxima Festa Major, en l' hermós passeig de la Ribera, veurém alsarse la figura d' aquell geni, com el sant protector d' aquell poble d' artistas.

Santiago Russinyol, verdadera ánima del moviment modernista catalá y promovedor del monument, en aquell memorable acte pronunciá 'l següent discurs, que ab delit llegirán nostres apreciats lectors.

Discurs d' en Russinyol

SITGETANS.

Moltas provas habeu donat de cultura, may heu callat al alsarse l' injusticia, y sempre heu respost á qualsevulga idea noble. En el mapa dels pobles civilisats el nom d' aquest poble blanch es marcat en lletras d' or, en el llibre de l' historia de l' art de la nostra terra hi tindreu la vostra plana y en el cor de cada artista hi guardará un raconet per 'ls fills d' aquesta petxina, d' aquesta hermosa petxina recolzada á las onades.

L' acte qu' avuy realiseu, la fita que avuy se planta dona 'l lloch ahont te d' alsarse la figura del gran Greco, es un dels actes que de nou vos enalteixen, es un ram més de llaurer que cau del temple de l' art á la falda d' aquest poble, es una pedra posada al progrés de l' esperit, es un pas vers l' ideal, es una empenta donada á nostra patria ensopida, un crit de desvetllament, un exemple que seguir y una prova de justicia.

El Greco, la figura imponderable que arribant de l' altre banda de platje d' aquet mar que contempleu, s' aturaba en las costas ponentines, com un raig de llum d' Orient, per crear aquell ar ascétich fet d' anyoransas de patria y de somiosas tristesas; el gran artista que, despreciant els detalls, entrá en el fondo de l' anima y va desentrenyant la vida per donarla à sas figuras; el precursor modernista, trovant en el realisme, las línies del sofriment, las arrugas de pensaments misteriosos, els plechs de desenganys y amarguras y clavantlas à la tela ab veritat idealisada; el cor generós y noble, tenint els brassos oberts á tots els aimants de l' art, pertots aquells que sofrien la pobresa de la vida y sentien germinar l' idea qu' es vol fer obra; l' admirat del gran Velazquez, el mestre de tota una época y el profeta inspiradíssim; aquell artista inmortal no tenia ni una pedra senyalant son pas gloriós, ni un xipré qu' ombragués la seva tomba ignorada, ni una lápida despertant al caminant la memoria de son nom, escrit al cor dels artistas.

Aquell ser qu' ab la flama del seu geni doná mes nom á eixa Espanya que totas las flameradas d' oriental fantesía; no li han cremat ni un llumet á l' ara del seu altar; aquell potent creador, que doná savia novella á tot un bosch de pintors, no ha tingut ni una modesta corona, com fruit del agrahiment; aquella augusta silueta que passejá nostre nom de banda á banda de terra, no té un rasser ni un coixí á en' els brassos de la patria del seu cor; y el nom que alsá un monument en el mapa d' eixa Espanya y qu' ens ha deixat sas obras, no li ha tornat ni una pedra del pedestal de sa gloria.

Avuy que s' alsen panteons en el camp de la codicia; que brotan estàtuas neixents de l' enlluernament, son molt pocs dels qu' es recordan de las tombas ab patina, y á vosaltres vos ha tocat recullir aquesta herencia sagrada, un deber espiritual, un testament del recort, que os agrahim ab tota l' ánima. Vosaltres heu donat provas á n' aquest temps de miserias y d' ignobles egoismes, de practicar lo mes noble que nía á n' al cor de l' home; l' agrahiment de la gloria; l' agrahiment al que llega un goig espiritual, vosaltres habeu sapigut, en aquets moments tristíssims que las riallas s' emplean en burlarse de las crehencies mes santas, heu sapigut posarvos serios y despreciar las mofas; vosaltres no habeu mirat si l' artista que enaltíau era fill de aquesta terra; sabian qu' era un artista, sabian qu' era olvidat, y no heu volgut saber res mes. Lo demés ho diría el monument; lo demés ho dirá aquell que us fassi justicia, justicia ben merescuda, y ab tal noblesa guanyada.

Gracias á aqueixa noblesa, prompte, á ran d' aqueixas onas, tots hi veurém aixecarse la figura, recort á n' el gran artista que nascut sota un celatje blau com aquet y com aquet sense tacas, vingué à anyangar en las foscas catedrals veladas de poesía la clara llum de sa Grecia. Encarnat son esperit en la pedra de sa imatge, podrá d' aquí recordar'li la bellesa de sa patria. Desde aquí l' espuma de las onadas, serán els llabis puríssims de la gran Naturalesa besantlo amorosament; las onas que caminan incansables, li cantaráu melengiosas las corrandas del seu poble; el gronxament d' aquet mar será el soroll d' un bressol que sentia endormiscat, al obrir els ulls á la vida; el mateix caliu del sol, que donará tebiosament els monuments de sa isla, morenarà sa silueta y las mateixas estrellas que brillavan en la nit de la seva Hélade, brillarán sobre sa testa.

Aixó vos deurá á vosaltres la religió del recort, y creyeu, que veyentlas practicar vos estimo y vos admiro. El poble, que tan generosament sacrifica en las aras d' aqueix temple, no al que ha deixat á la terra un bé purament material, sino un raitx de l' esperit; el poble que repara si l' home que glorifica ha nascut á n' els tarrossos del terme, al cercat d' una frontera, sino en la plana del mon per hermosejar la vida; el poble que idealisa, que despresia als curts de miras y veu l' amplaria del Art y el fondo de la bellesa, es digne de tenir patria; el que reculll las ideas que volan per tot lo mon, y las guarda en reliquiari y las bressa vora el caliu de la llar, es digne de que en el mon li reculleixin las sevas; als qu' amparan els artistas d' altres terras, no 's trobarán emigrants á qualsevol país que vagin; no sofrirá anyorament el que reculli en sa casa el emigrats de mes llluny, ni será freda la tomba pel que guardi las despullas venerables dels genis morts en sos brassos.

Tot aixó fareu vosaltres, al alsar aquet monument; tot degut al vostre esfors, tot á la fe que os alena. Millor que 'ns hagin negat el bronze. D' aquest modo no devém res á ningú.

També els monuments son corassas que defensan á

la patria; son corassas de cultura qu' aturen á l' enemich pe'l sol respecte que inspiren: son murallas que ab el prestigi que donan al poble que las vesteix, se guanyen la simpatía; son armes civilisadas qu' aturen la feresa.

Si cada poble del mon tirés las armas del odi á la fornal de la gloria per aixecar monuments, cregueu que las cegas armas ja no faríen cap falta. Els pobles, gforificantse uns als altres, acabarían las guerras.

SANTIAGO RUSSINYOL.

ARTS Y LLETRAS

Lo poeta y 'l prosista

Lo poeta, per escriure, no ha de menester casi may la reflexió. Lo prosista, sols per ella es profón. Lo poeta, ab son sentir, es més profón encare que 'l prosista, per la rahó de que per expressar la idea que concebeix, may siga sino pera buscar la rima, fa que hagi de traballar temps y més temps. En efecte, durant aqueix traball obligat, un sens fí de comentaris, d' aspectes diferents, de corolaris, se presentan necessariament, á no ser un beneyt que s' entretinga en rimar un plagi. Aquestos corolaris tots son excelents, brillants, justos, tots seduheixen; desvían l' idea, l' encaminan, l' explican; tots encantan; pel prosista son los filons, son materials; pel poeta, son los reflexos d' un prisma. D' aixó 'n fa 'l poeta 'l gérmem, l' idea mare; éll s' hi lliga, y no se li escapa lo fruyt de la reflexió. Si sols te d' escriure cuatre ratllas, fa que dintre d' ellas hi cápiga tot; aixó constituheix la poesía, es adir, lo que fa pensar. Dintre un vers inspirat d' un verdader poeta, hi ha dugas ó tres vegadas més de lo que diu; es lo lector qui deu suplir lo demés, segons sas ideas, sa intelligencip ó sos gustos.

Parlém de la melodía. Per tot se sent, desde 'ls palcos de la Scala, hont las donas se balancejan entre lluminarias, fins á las valls més solitarias, hont los bous s' arreplegan cuan lo pastor xiula. La poesía es essencialment musical, no hi ha cap pensament, per bell que siga, devant del cual lo poeta no reculli si no s' hi troba melodía, y á forsa d' obrar aixís, no busca solament las paraulas que expressin lo pensament, sinó que cerca la melodía que 'l realsi. Pel qui escriu en prosa, es cert, existeix, si ho sab veure, una classe de gust que agita las dissonancias [illegible] gracia que agrupa las paraulas ab la més possible propietat; mes si aqueix gust y aqueix rebuscament preocupan un xich més de lo necessari al escriptor, resulta una puerelitat que trau la forsa al pensament. Un exemple pera probarho: la prosa no te ritme determinat, y sens ritme, no existeix melodía. Donchs, desde 'l moment que 'l medi que un emplea no es una condició necessaria pera arribar á realisar lo que un se proposa, qué resulta? ¿Qué dirían d' un home que portant un negoci urgent, s' imposés l' obligació d' anar pel carrer alsant molt los peus, com los que van carregats? Aixó es poch més ó menos lo que fa 'l prosista que dona cadencia á sas frases, porta un negoci urgent, que diga 'l que pensi, no altra cosa. Lo poeta al contrari, te per primera lley, per condició indispensable, lo ritme y la mesura. Son talent no existeix independent d' aqueixas lleys, sinó per ellas; lo ritme está en sos llavis, la mesura en sa gola; sens ellas es un mut.

Penetrém més endins. Ma intenció no es pas la de fer un paralele provant que 'l poeta es un cavaller y 'l prosista un peó. Jo sols dich que son dugas naturalesas completament diferents, del tot oposadas y antitéticas l' una de l' altra. Aixís veyém que no es molt raro trobar personas de mérit, de gran inteligencia, y de molt ingeni, mostrant un gust perfecte per las obras en prosa, y que en cambi res entenen en poesía. D' altres, al revés, sensiblement ignoránts, estranys á las lletras, que 'ls captiva, sens saber per qué, la sola cadencia d' una rima, fins al punt de no poder examinar lo valor d' un pensament desde l' instant que constituheix un vers. ¿Qué pensarém d' aixó? Be fa regoneixe que no es sols una diferencia de procediment lo que motiva per una part una gran repugnancia y per altra una vehement predilecció.

Lo novelista, escriptor dramátich, lo moralista, l' historiador, lo filosef, veuhen lo valor de las cosas; lo poeta 'n descubreix l' essencia. Son geni, purament nadiu, busca en tot las forsas nadiuhes. Sa pensa es un arrel, una font que brolla de la terra; no li pregunteu sobre política, no 'l feu discurrir sobre cualsevol circunstancia que hagi passat enfront d' éll; èll ignora aqueixos jochs de la fantasía y aqueixas variacions de la especie humana: no coneix més que un home; l'home de tots los temps. Lo poeta no ha somiat may que la terra tombi al rededor del sol; es indiferent als negocis pùblichs y negligent als seus; ja 'n te prou ab las obras de la Naturalesa; ellas solas li bastan. Lo més petit ser, la més insignificant criatura, pel mer fet d' existir, excitan sa curiositat. Lo gran Gœthe deixà sa ploma pera examinar una pedra de riu y la mirá dugas horas seguidas; éll sabía que en totas las cosas resideix un poch de secret de la Creació. Aixís obra 'l poeta; los sérs inanimats, se li apareixen com á pensaments muts. Ensemps que molts somniadors divagan buscant satisfer sa exaltació per medi de declamacions ampulosas y per un pueril joch de frases y paraulas, ell contempla capficat la forma de la materia y prova de penetrar dins la sava del mon. Mirar, sentir, expressar, veusaquí sa vida. Tot li parla; ell conversa ab un brí d' herbā; sobre tots los contorns que fereixen sos ulls, fins ab los més deformes, ell reforsa y nudreix incessantment l' ámor de la suprema bellesa. Sobre tots los sentiments que experimenta, sobre totas las accions de las quals ell es testimoni, busca la veritat eternal. Tal com ha viscut, tal se mor', ab la simplicitat primera; arriba al terme de sa gloria, y la darrera mirada que llensa sobre aqueix món, es encare la de un noy.

ALFRED DE MUSSET.

(Trad. de J. Aladern.)

CRÓNICA REGIONAL

OBSERVACIONS METEOROLÓGICAS
del dia 28 d' Agost de 1897
FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'observació	BARÓMETRE aneroide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER particular
9 m.	755	87	'	5·7		
3 t.	756	85			Nuvol	

HORAS d' observació	TEMPERATURAS				VENTS	NUVOLS	
	Maxima		Minim.	Term. tipo	direccio	classe	can
9 m.	Sol. . .	42	19	24	S.		0'5
3 t.	Sombra	33		28	S.	Cun Nin	0·6

Lo Certámen de coros de Tarragona

Molt s' ha parlat d' aquest Certámen, fallo del Jurát é incidents desagradables que reportá; pero la darrera paraula no era pas dita; lo *clou* de tanta xerrameca, ha vingut á ésser la carta, que firmada per An[illegible] Juseuses, [illegible] sabém si será 'l Director de la societat «La Violeta» de Vilafranca del Panadés, publica ahir en sa secció de *Noticias locales* lo nostre apreciat colega *Diario del Comercio*, de la vehina ciutat.

Diu lo Sr. Juseuses, entre altres bonas cosas, que 'l firmant del primer fondo «Los errores de un Jurado» del citat diari tarragoní publicat en la edició del diumenge, dia 22, tracta molt bè, al parlar d' aquesta cuestió, y está encertat en molts conceptes y en las consideracions generals, pero 's veu que no s' ha atrevit à lliurarse de la falsa admóstera que han creat aquets precisats senyors que, «con el dictado de mo»dernismo, han formado una pequeña asociación de »elogios mútuos, compuesta en su mayoría de los ele»mentos radicales del catalanismo».

Y una miqueta mes avall segueix: «...Y cuidado el »caso temo no aparece solamente en el arte musical. »sino también en el literario y pictórico: así se ve un »sencillo cuento como hay muchos, por venir con va»riadā ortografía se nos quiere hacer pasar por joya li»teraria, y unas cuantas manchas sin matiz alguno, »siendo verdes nos cuentan que es abrupta selva y si »azules, aún por el estilo de las capas que dan los al»bañiles en las vigas, dicen ser esplendente cielo».

Ignorém quina autoritat pot tenir en l' art musical l' autor de la «Carta oberta»; mes desde 'l moment que se 'ns revela crítich en lletras y crítich en pintura y dibuix; y desde 'l moment que 'ns parla ab tan poch de respecte dels membres que componían lo Jurat, tots ells de fama reconeguda en lo mon del art diví, com també del modernisme, sense cap escepció, d' escás valor, podríam dir que no 'n tenen gens ni mica, resultan las sevas *aclaraciones* pera las personas indiferents y pera tots los *amateurs* d' aquest art.

Que en lo fallo emés per lo Jurat la societat més perjudicada fou «La Violeta» no es pas cert.

No ha sigut, donchs, la «Catalunya Nova» qui la perjudicà. Es éll mateix, suposantlo son Director, qui no la feu surar per demunt de «El Eco Republicano» d' aquesta ciutat y «La Unión» de Vilaseca, éll que tants defectes troba á «Los Pescadors» arreglats per en Morera, *que no deja de ser un artista de verdadero mérito y apreciable compositor*, no ha sapigut ensenyar la energía y virilitat en los passatjes de la partitura, ni la dolsor y sentiment ahont los inspirà son autor, ni la barcarola ahont la concebí; d' altre modo, si tot aixó hagués fet, y á mes la seva batuta sapigués sugestionar á la massa, ni l' un coro ni l' altre, s' haurían emportat lo primer y tercer premi.

A la «Catalunya Nova», li pertocava per dret propi lo segón desde 'l moment que se l' aceptá á la lluyta, per varias rahons: una d' ellas, la més fonamental, es que se sabía que 's presentava á la lluyta ab partitura diferent y que allí, en lo Certamen, hi anava á desenrotllar la tendencia, qui en Catalunya, n' es iniciador lo genial Morera, com deya 'l Sr. G. en l' avans citat primer fondo. Per lo tant, si «Catalunya Nova» pertany á diferent escola, cóm es possible disputarli, ó regatejarli 'l premi concedit no essent aquest lo primer?

Lo Jurat, y de ben segur que cap dels individuos que 'l formavan s' assentá á la tribuna per cobrar un sou crescut, com en tota la mala intenció ve à suposar l' articulista á qui contestém, mentres «Catalunya Nova» cantava tenía á la vista sa nova partitura, y ell sol sab si 'ls coros d' en Morera l' interpretaren fidelment y aixís fou, no hi cap lo creure, que à cantar la d' en Clavé, ho haurían fet de la manera magistral que ho feren de la que se 'ls hi ensenyá?

—

Convindría que per part de la Alcaldía se practiquessin algunas gestions á veure si 's podría obrir la cobransa de cédulas personals del present any económich, donchs encara que pera desembutxacar los diners may es hora, nos temém que si 's triga á obrir la cobransa després se 'ns esgatimin los tres mesos que 'l Reglament concedeix pera proporcionárnoslas.

Y 'l recárrech no es pas insignificant, que consisteix en lo *150* per cent del valor de la cédula.

—

Durant bona párt de la tarde d' ahir, lo cel se trobava cubert de núvols.

Nos pensavam que 'ns hauría obsequiat ab un ruixadet lo menos; pero 'l Sol tingué prou forsa pera desentrenyinar l' espay y á las sis de la tarde ja lluhía en tot son esplendor y com si cap obstacle l' hagués tingut amagat unas quantas horas.

Es sapigut que com mes desitjada es una cosa es mes difícil de conseguir y per aixó, l' aygua que en altras comarcas de nostre mateix Primpcipat ha caygut á cantis à qui n' hi ha fet revindre las minas.

—

L' acort prés per lo Municipi d' invitar al sabi geológich, Canonge Almeda, pera que visiti nostra ciutat y practiqui algunas investigacions en lo camp en cerca d' aygua, ha causat bon efecte entre nostres vehins que assedegats de tan preuhat element de vída, vingui d' allí hont vingui, lo que desitjan y volen es que lás fonts públicas, per lo menos, ragin.

Aixís es, que fora molt oportù que l' acort se cumplís depressa, al objecte de que s' alimentin millor las esperansas que hà fet concebir la projectada vinguda del Canonge Sr. Almeda.

—

En la sessió del passat divendres ho digué 'l President accidental de nostre Municipi. Aném escassos, molt escaasos d' aygua, com si diguessim de mal á pitjor.

Donchs si tan malament aném, com realment es aixis, al Ajuntament toca lo posarse á la altura que correspón á una ciutat de la importancia de la nostra y que si no mora de set es per verdader miracle.

Los nostres vehins, per la part, han fet mès de lo que podía exigírloshi; uns han anat à cercar l' aygua en los pous, cénias y minas, que la seca no 'ls ha extingit de nostre camp; altres, no rajant la font del seu barri respectiu han aprofitat l' aygua d' algun pou pera rentar y n' han anat á cercar algun canti á la font més propera; y 'ls més, ab una paciencia digna de Job s' han estat horas y horas esperant que 'ls toqués la tanda pera omplir; y tot aixó s' ha fet sense cap explossió d' indignació y sense moure gens ni mica de soroll.

Tanta mansuetut convé no oblidarla; tanta paciencia mereix que 's premihi degudament.

Cóm?

Portántloshi la causa, que ha motivat las sevas penas, l' aygua.

—

En la nit d' avuy se representará en lo teatre de la societat «El Alba» la hermosa producció dramática de Estábanez «Un drama nuevo».

—

La societat coral «La Ilustració Obrera», de Tarragona, ha acordat dirigirse á la Junta de la «Associació de Coros de Clavé», protestant del salvatje atropell de que fou objecte la societat «Catalunya Nova» en aquella capital y solicitant obri dita associació una amplia informació al objecte d' averiguar si en dit atropell hi

prengueren part societats á ella afiliadas y pera en cas afirmatiu imporloshi lo correctiu que mereixi son incalificable procedir.

Aplaudim sincerament l' acort prés per la «Ilustració Obrera» al que no duptèm s' hi adherirán las demés societats corals de la vehina ciutat.

—

Lo programa del concert que tindrá lloch avuy diumenge en los jardins del Centro de Lectura y que tingué que suspendres à causa de la pluja lo diumenge anterior, será 'l següent:

Primera part

«La bella Galatea» (Suppé), per lo quinteto.

«La anyoransa» (Valera Silvari), per l' Orfeó.

«Fantasía sobre motius de la Africana», (Meyerbeer), per lo quinteto.

«Serenata de Hiller», per lo quinteto.

Segona part

«La Mitjdiada» (Goula), per l' Orfeó.

«Cavallería rusticana» (intermezzo), de Mascagni, per lo quinteto.

«Invocación á Euterpe» (Clavé, per l' Orfeó acompanyat al piano per D. Estanislao Mateu (fill).

«Luna de miel» (Wateuffel) per lo quinteto.

Lo quinteto lo componen los professors senyors Planàs, Cogul, Guinart, Codina y Camprubí.

Donada la varietat del programa no dubtém resultará brillantíssima la festa.

—

La escuadra inglesa del Canal de la Manxa que visitará 'l vehí port de Tarragona dintre de pochs dias es la mateixa que estigué en aquellas ayguas en lo mes de Juny últim. La única variació que ha tingut en los barcos que la componen consisteix en que l' acorassat «Royal Sovereing» ha passat á formar part de la escuadra del Mediterrani, que mana 'l vicealmirall Hapskins, y en son reemplás se li ha incorporat á Gibraltar lo nou acorassat «Mars», de 14.900 toneladas. Mana actualment la escuadra del Canal lo vicealmirall Honry T. Stepenson C. B., per haver complert lo temps reglamentari lord Walter. La escuadra sortirá de Gibraltar lo dia 2 de setembre próxim, ignorantse encare si desde la cala del Peñón anirá diractament á Mahó y després verificará las escalas compresas entre Barcelona y Gibraltar y viceversa.

—

Lo recaudat en lo dia d' ahir en la Administració de Consums per diferentas especies, puja la cantitat de pessetas 776'40.

Correspondencia particular de "Lo Somatent"

Barcelona 23 d' Agost de á893.

Senyor Director:

Benvolgut company: La forta tempesta que desencadená lo passat dimecres en nostre capital, va ser de fatals resultats y doném gracias á Deu, que no durés mes, puig que en l' espay d' uns quinze minuts va ocasionar desgracias personals y molts desperfectes en molts edificis.

Las rieras de sopte baixaren plenas de gom á gom y ab furia, emportantse tot cuant á son pas trobavan, los carrers de Barcelona convertits en torrents, lo tránzit dels tranvias parats, un fort vent de NO. que feya impossible lo tranzitar sens perill.

La riera de Cassolas, es la que mes mal feu y que de molts anys no s' havía vist tant crescuda.

Dos noys que 's trobavan en la citada riera de sopte foren sorpresos per la forta corrent y se 'ls emportá, salvanse un dels dos, degut á la desinteresada valentía d' un subjecte anomenat Joan Soler y Margas, qui desafiant lo perill se tirá dins la riera pera la salvació d' aquells probrets, no havent pogut ferho ab l' altre per lo motiu de que sols pogué agafarlo per la camisa y la furia de l' aygua, li arrebatá, pera mes tart, à las tres de la tarde, escupirlo ja cadavre en la platja de la Mar Vella, devant del carrer de la Concordia de la Barceloneta.

¡Deu lo tingui al cel!

***

Dimecres próxim passat se reuní la Comissió del monument á Rius y Taulet y entre alguns acorts presos, ja lo d' activar lo comensar las obras del citat monument.

De lo del fundador del Teatre Catalá, en Frederich Soler ni sisquera 'n parlen y 's veu que la cosa anirá molt llarga.

***

En lo concert que donará demá diumenge l' Orfeó Catalá, en lo pintoresch poble de la llevant, Mesnou, estrenará una composició coral á vuyt veus «La bandera catalana» lletra del valent poeta y Mestre en gay saber, en Joaquím Riera y Bertrán y música del mestre García Robles.

***

La «Societat constructora de material de ferrocarrils» dintre de poch temps comensará á construhir 150 cotxes tranvias moguts per la electricitat y que van destinats á las líneas de Gracia y de circunvalació.

Segons noticias en la plataforma d' aquets tranvias hi tindrán cabuda 12 personas y molts altres en l' interior.

Los cotxers empunyarán en una ma la palanca y en l' altre lo fré pera parar lo cotxe à curt trajecte.

***

Han sigut entregadas pera son estreno á l' empresa de la Companyia catalana que actuará en lo Teatre Principal en la próxima temporada d' hivern las següents obras:

«Al bon carmet-lo de goma ó esperant la professó», sainete dels Srs. Boy Carreras; «Grandesas de la terra», de nostres amichs en Lluís Quer y en Bonaventura Sanromá; «Lo Nuvi», del inolvidable en Joseph Feliu y Codina; «L' anell del prometatje» d' en Vidal y Bertrand; «Deliri de grandesa», drama en 3 actes y «Comedia fí de sigle», d' en Joseph M.ª Aussona y altres de llorejats escriptors.

—Ha entrat á formar part de la companyía catalana del Teatre Romea, la simpàtica actriu y filla de Reus, D.ª Dolors Puchol y l' aplaudit actor Sr. Bonaplata.

La empresa te pera son estreno importants obras original de reputats poetas.

***

Segons noticias, en la próxima sessió del excelentíssim Ajuntament será presentat lo programa de las festas, que en cas de ser aprobadas, tindrán lloch en aquesta capital per la Mercé.

De vosté affcm. S. S. amich

Lo Corresponsal.

SECCIO OFICIAL

Institut de 2.ª ensenyansa de Reus

Conforme á lo previngut en las disposicions vigents quedará oberta la matrícula pera 'l curs académich de 1897 á 1898, en la Secretaría d' aquest Institut desde 'l 15 al 30 del vinent mes de Setembre de 9 á 12 del matí.

Lo periódo de matrícula extraordinari compendrá desde 'l 1 al 31 d' Octubre devent los alumnos satisfer dobles drets que 'l senyalats pera la ordinaria.

Los alumnos satisfarán vuyt pessetas per cada assignatura y segons lo disposat en la regla 14 de la R. O. de 25 de Juny últim abonarán lo recárrech tranzitori de guerra á rahó del 10 per 100 sobre l' import total de la matrícula de cada alumno per medi de timbres de dit impost.

Satifarán ademès per cada inscripció 2'50 pessetas en substitució dels drets d' exámen y un timbre móvil de deu céntims pera cada assignatura y papeleta d' inscripció.

Los alumnos majors de 14 anys presentarán al temps d' inscriures sa cédula personal y 'ls que ingressin per primera vegada presentarán sa partida de naixement.

Los examens extraordinaris y d' ingrés s' anunciarán ab la deguda anticipació en la taula d' edictes del establiment.

Lo que d' ordre del M. I. Sr. Director se fa pùblich pera coneixement dels interessats.

Reus 15 d' Agost de 1897.—Lo Secretari, Lluís de Olavarrieta.

—

Centro de Lectura

Lo dia primer de Septembre prop vinent quedará oberta la matrícula pera 'l curs de 1897-98, de las classes d' Instrucció primaria, elemental y superior, dibuix d' adorno, de figura y lineal aplicat á las arts, pintura y esculptura.

Los senyors socis que desitjin concorrer á cualsevol de ditas classes, podrán inscriures en la Secretaría d' aquesta societat, fins lo dia 30 del nombrat mes.

Lo que 's fa públich pera coneixement dels senyors socis.

Reus 26 d' Agost de 1897.—Lo Secretari de torn, B. Domenech.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Joan.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

A dos cuarts de vuit del matí d' avuy se celebrará la Comunió general, y á dos cuarts de 5 de la tarde se cantará lo trisagi mariá, seguirá lo sermó á cárrech d' un Rnt. P. Missioner del Inmaculat Cor de María y s' acabará ab los actes del Tridno.

Sant de demá.—Santa Rosa.

SECCIÓ COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 27

De Hamburg y escs. en 23 dias, v. «Velarde», de 620 ts., ab efectes, consignat als Srs. Mac Andrews y C.ª

De Bergen y escs. en 20 dias, v. noruech «Nordlyset», de 277 ts., ab bacallà, consignat als Srs. Viuda y Nebot de P. Ferrer y Mary.

De Torrevieja en 4 dias, pol. gol. «Nuevo Rayo». de 79 ts., ab sal, consignat á D. Joseph M.ª Ricomá.

Despatxadas

Pera Barcelona, v. noruech «Nordlyset», ab tránzit.

—

BARCOS A LA CARGA

Pera Bordeaux, Oporto, Helsingfors, Abo, Hangó, Borga, Lovisa, Kotha, Viborg, Fredriksham, Nistad, Raumó, Björneborg, Kristinestad, Vasa, Jakobstad, Gamla, Karleby, Uleaborg, San Petersburg y Reval, y pera Moskow, Warschau y Nischni Nowgorod, á flete corrido via San Petersburg, sortirá d' aquest port del 7 al 8 de Septembre próxim lo vapor rus «Ariadne» que despatxan los senyors Boada germans.

Pera Génova y Liorna, sortirà lo 31 del actual lo vapor «Sagunto», que despatxa don Anton Más y March.

—

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	64'65	Filipinas	'
Exterior	80'95	Aduanas	96'12
Amortisable	'	Cubas 1886	96'75
Fransas	'	Cubas 1890	80'
Norts	21'30	Obs. 6 0l0 Fransa	93'25
Exterior París	62'25	Obs. 3 0l0 »	50'75
París	30'90	Londres	32'96

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

—

BOLSI DE REUS

Cotisacions realisadas en lo dia d' ahir à Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	64 63	Fransas	'
Exterior	80'93	Cubas vellas	96'68
Colonial	94'	Cubas novas	79'96
Norts	21'30	Aduanas	96'[illegible]
Obligacions Alm[illegible]	80'	Obligs. 3 0l0 Fransas	50'[illegible]
		Filipinas	93'3'
PARIS			
Exterior	62'18	Norts	'
GIROS			
Paris	30'90	Londres	33'96

—

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés, D. Joan Llauradó Prats y D. Joan Vallés Vallduví.

Londres	90	d/f.	00'00	diner	8 d/v.	00'00
Paris	8	d/v.	00'00		Marsella	00'00

VALORS LOCALS	DINER	PAPER.	OPER.
ACCIONS	0l0	0l0	0l0
Gas Reusense		850	o
Industrial Harinera		600	o
Banch de Reus		500	
Manufacturera de Algodon		100	o
C.ª Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.		415	

ANUNCIS PARTICULARS

TRASLADO

La pasteleria y Confiteria

LA CONFIANZA

DE

C. XIPELL

S' ha trasladat desde la casa que ocupava en la plassa de Prim cantonada al Arrabal de Santa Anna, á la mateixa plassa de Prim número 7, á causa de las contínuas exigencias del amo de la casa en que estava instalada.

En lo nou local, se proposa continuar servint à sos parroquians y al públich en general ab l' esmero que te acreditada la casa «LA CONFIANZA».

REUS.—Plassa de Prim, 7.—REUS.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8'56 m. exprés, primera y segona dimars, dijous y dissaptes, (per Vilanova).
12'11 t, mercancias, segona y tercera.
1'57 t. correo (per Vilanova.)

De Barcelona á Reus

525 m. (per Vilafranca).
9'46 m (per Vilánova).
15'8 t. per id.
7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissaptes.

De Reus á Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'10 t.—7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'21 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona

8 30 m.—9'47 m —2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'10 m.—5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m.—3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Taragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8'30 m.
De Barcelona (per Tarragona) 8'30 m.
De id. directe 10'30 t.
De id. id. 1'30 t
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7'30 t.
De Madrid y Zaragoza 2'30 n.
De Lleyda y Huesca 7'30 n.

NOTA: Los correos pera Filipinas sortirán de Barcelona lo 7 y 21 de Novembre y '1 5 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.

Pera id. á las 2'00 t.

Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m

Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.

Pera Tarragona, directe à las 7'00 n.

Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8'00 m.

Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1'00 t.

Los pobles servits per peatons á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucia y Extremadura, que 's deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li donaá sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Als propietaris reusenses

Y AL PÚBLICH EN GENERAL

Quan una ciutat com Reus atravessa una crísis produhida per la falta de travall entenen los firmants que tots en general y cada cual en particular tenen la obligació de posar de sa part tots los medis de que pugui disposar pera conjurarla. Los firmants donchs, empressáris tots, y be ab reduhida esfera d' acció y práctichs en la edificació d' edificis, pera conjurar en lo que es fé, á son alcans la crísis perqué atravessan tots los oficis que intervenen en art de edificar y reparar edificis, no han titubejat ni un moment en presentar als senyors vehins de Reus las seguets garantías á fi de que en sa vista se decideixen aquets á edificar ó reparar los edificis que tingan á be.

En las obras á jornal lo qui dels quatre dels firmants que estigui encarregat de la direcció de las mateixas, després de dirigir los travalls cumplirá son jornal d' oficial mestre de casas, no cobrant per las dos cosas más que 'l jornal de 17 rals.

Aceptará sens cap reparo los oficials que li indiqui lo propietari y en cás de que éll los tinga d' aprontar, presentará bons oficials mestre de casas, no cobrant mes que 'l jornal del oficial ó sian 16 rals renunciant á favor del amo de la obra lo ral que per cada oficial venian fins ara percibint los empressaris en concepte de dret de ferramentas.

Comprarán los materials ahont lo propietari los hi indiqui que pera la construcció se necessitin y en una paraula estarán á las ordres del propietari, que es lo qui paga en totas las obras á jornal.

En las obras que s' efectuhin á preu fet los firmants garantisan desde ara la solidés de la construcció y la bondat dels materials que emplearán en la mateixa y presentarán al públich Reusense la seguent tarifa de preus de las unitats d' obra pera que aquest vegi la verdadera rebaixa en los citats preus de construcció y 's decideixin á edificar en son profit y conjuració de la crísis per la que atravessa la ciutat de Reus.

En las obras á preu fet los suscrits s' encarregarán, si així ho desitja lo propietari, de tot lo concernent á la edificació, cerrellería, fustería y demés articles fins deixar la obra á punt de ser habitada, ó com vulgarment se diu, á entrega de claus.

Los preus á preu fet son com segueix

MÈTRES CUADRATS

	Ptas.	Cts.
Mur de pedra de 45 centímetres d' espessor en barreja á	6	15
id. de id. de id. id. id. en argamassa á	4	60
id. de id. de rajolas de 30 centímetres en barreja á.	6	08
id. de id. de id. de id. id. en argamassa á.	5	25
id. de id. de id. de 15 id. en barreja á.	3	02
id. de id. de id. de id. id. en argamassa á.	2	62
Envá doblat.	1	38
id. de panderete en rajolas de 1¼ á.	1	05
id. de id. en id. Comú á.	0	70
Solera de tres gruixos en barreja á.	3	50
Terrat d' Empressari.	2	83
Bovedillas dobladas aplanadas y enrajolat ordinari á.	2	67
Esgrahons de 4 palmos 00, 80 centímetres sens escalonera.	1	84
Teixo de Canyas llis (sense fusta) materials y má d' obra.	1	14
Lluits de Solera en argamassa.	0	50
id. de id. en barreja en obra.	0	50
id. de id. en argamassa en obra	0	31
id. de id. en murs de pedra.	0	50
id. de guix en Bovedillas.	0	35
id. de id. en Envá panderete.	0	20
Colocació y materials del Mosaich de Valencia.	1	75
id. de id. encrostat al foch.	1	25
id. de id. Baldosas del Hospitalet.	0	85
id. de id. Artificial.	0	75

NOTA.—Aquets preus se comprenen sols en edificacions de nova planta y dintre la localitat.

ALTRA.—En las reparacions hi haurá molt poca alteració en los preus segons los metres de cabuda y posició.

ALTRA.—Cornisas, comunas, cuynas, colocació de pedra picada, motlluras á preus molt reduhits.

Los firmants: *Joseph Magrinà*, primer del Roser, núm. 13.—*Joan Rodriguez* carrer Sant Francesch, núm, 48.—*Francisco Serra*, Arrabal baix de Jesús, número 49.—*Jaume Novell*, carrer Sant Celestino, número 32.

Biblioteca Regionalista

Llibreria Regional, carrer de Jesús, 31

SECCIÓ CATALANA

«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall, 10 rals.
«Quadros», per Emili Vilanova, 2 "
«La Dida», per Joseph Feliu y Codina, 2 "
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern, 2 "
«Costums típicas», per id. 2 "
«Alcover», monografía, per id. 4 "
«Poesías», per Manel Marinel-lo, 2 "
«Oda á Barcelona», per Jascinto Verdaguer, 4 "
«Lo Pí de las tres brancas», per id. 2 "
«L' Aglenya», per Ramon Masifern. 4 "
«Croquis Pirenenchs», per J. Massó Torrents, 12 "
«La Fada», per id. 4 "
«Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbó, 2 "
«Anant pel mon», per Santiago Russinyol, 16 "
«Les Cróniques catalanes», per Gabriel Turell, 12 "
«Obres catalanes», per Joseph Ixart, 20 "
«Poesías», de Joan Maragall, 8 "
«Alades», per Emili Guanyabens, 8 "
«Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias 8 "
«Montalba», per Bosch de la Trinxeria, 12 "
«Quan jo era noy», per A. de Riquer, 20 "
«Música vella», per E. Doria y Bonaplata, 12 "
«Figura y paisatge», per Narcís Oller, 12 "
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Massaveu, 12 "
«Espectres», per Enrich Ibsen, 8 "
Obras dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regional», á meytat de preu.
«Cansons Catalanas», harmonisades per Enrich Morera, han sortit:
«Sant Ramón», 2 rals.
«Plany», 2 "
«El Maçoudi», per Brunet y Bellet, 4 "

SECCIÓ CASTELLANA

«España tal cual es». per Valentí Almirall, 4 rals.
«Patria y Región», per Salvador Goloe. 12 "
«Un ensayo de Regionalismo», per Joan Mañé y Flaquer. 2 "

SECCIÓ GALLEGA

«Odas de Anacreonte», per Florenci Vaamonde, 5 rals.

Además están á la venda diferentas obras de celebrats literats catalans, castellans y extranjers.

Societat general de transports marítims á vapor de Marsella

Serveys del mes de Agost de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona lo dia de Agost directament pera Montevideo y Buenos Aires lo magnifich y ràpil vapor francés

ITALIE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirán de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Septembre lo vapor «Bearn»
lo dia 26 de Agost » «Espagne»

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.